

**มาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐกับพฤติกรรมการวางแผนภาษีใน
สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในประเทศไทย**
**Government Tax Support Concepts and Tax Planning Behavior in the COVID-19
Spreading Situation in Thailand**

วราพร เปรมพาณิชย์กุล*

Varaporn Prempanichnukul*

Received: Revised: Accepted:

Received : July 17, 2023 Revised : October 22, 2023 Accepted : November 30, 2024

บทคัดย่อ

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างมหาศาล ภาครัฐจึงได้มีการออกมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายและช่วยส่งเสริมสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 1) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐและพฤติกรรมการวางแผนภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีอายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อปี และพฤติกรรมการเสียภาษีแตกต่างกัน และ 2) เพื่อทดสอบผลกระทบของมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐที่มีต่อพฤติกรรมการวางแผนภาษี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศไทย จำนวน 336 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ANOVA การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีการประกอบอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐแตกต่างกัน 2) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีอายุ การประกอบอาชีพ และพฤติกรรมการเสียภาษีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการวางแผนภาษีแตกต่างกัน และ 3) มาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐ ด้านมาตรการช่วยเหลือด้านรายได้ ด้านมาตรการช่วยเหลือด้านรายจ่าย และด้านมาตรการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับพฤติกรรมการวางแผนภาษี ดังนั้น ภาครัฐสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการช่วยเหลือทางภาษีในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่ยังคงได้รับความเดือดร้อนจากผลกระทบของเชื้อไวรัสโควิด-19 อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปใช้ในการวางแผนภาษี และป้องกันการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอันจะเกิดผลเสียต่อประเทศชาติ

คำสำคัญ : มาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐ การวางแผนภาษี ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

* Assistant Prof., Ph.D., Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

*Corresponding author E-mail: varaporn.pr@acc.msu.ac.th

Abstract

The spread of COVID-19 has had a tremendous impact on the Thai economy. Therefore, government tax support concepts were announced to reduce the cost burden and promote economic liquidity. The purposes of this research were 1) to compare the opinions about government tax support concepts and tax planning behavior of taxpayers with different ages, educational levels, occupations, average annual incomes, and tax-paying behaviors; and 2) to verify the effects of government tax support concepts on tax planning behavior. A questionnaire was used to collect data from 336 taxpayers in Thailand. The statistics that used for analyzing the collected data were frequency, percentage, ANOVA, multiple correlation analysis, and multiple regression analysis. The results of the research revealed that 1) taxpayers with different occupations have different opinions on government tax support concepts; 2) taxpayers with different ages, occupations, and tax-paying behaviors have different opinions about tax planning behavior; and 3) government tax support concepts, in the aspects of income-supported policy, expense-supported policy, and other-supported policy, had significantly positive relationships and impacts on tax planning behavior. Therefore, the government can use this study as a guide to establish tax aid policies in various fields to meet the needs of taxpayers who continue to be heated by the effects of COVID-19, so that citizens can be used in tax planning and preventing tax evasions that are detrimental to the nation.

Keywords : Government Tax Support Concept, Tax Planning Behavior, Taxpayers

1. บทนำ

นับตั้งแต่ช่วงต้นปี 2563 ที่เชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID-19) ได้อุบัติขึ้นและระบาดไปทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยจนถึงทุกวันนี้ พบผู้ติดเชื้อสะสม 2,174,906 ราย หายป่วยแล้ว 2,106,144 ราย และมีผู้เสียชีวิตสะสม 21,231 ราย (ข้อมูล ณ วันที่ 14 ธันวาคม 2564) (ศูนย์ข้อมูล COVID-19, 2564) โดยในช่วงการแพร่ระบาดนี้ ภาครัฐได้มีการออกมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุม ตั้งแต่การปิดเมืองและการรักษาระยะห่างทางสังคม เช่น ห้ามเดินทางเข้า-ออกประเทศ ปิดสถานที่ท่องเที่ยว สนามกีฬา สถานบันเทิง หรือที่เรียกว่ามาตรการ “อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ” ซึ่งการหยุดกิจกรรมต่าง ๆ นี้ จะกระทบไปสู่ภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การขนส่ง และธุรกิจด้านการค้าปลีกต่าง ๆ และกระทบต่อยอดไปสู่ทั้งอุตสาหกรรมต้นน้ำ (Upstream) ของภาคบริการเหล่านี้ที่จะต้องเกิดปัญหาการชะงักงันตามมา ประชาชนจำนวนมากได้รับผลกระทบต่อยอดได้ หลายธุรกิจต้องเลิกกิจการ จะเห็นได้ว่าการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในแต่ละระลอกได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างมหาศาล จากการประเมินผลกระทบจากการระบาดในระลอกที่สองพบว่าส่งผลให้ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลง 63,904 ล้านบาท ผลกระทบต่อมูลค่าเพิ่มของประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ลดลงร้อยละ 13.66 อัตราเงินเฟ้อลดลงร้อยละ 5.09 ดุลการค้าลดลง 11,545 ล้านบาท รายได้ภาษีลดลงร้อยละ 17.87 การส่งออกลดลงร้อยละ 18.46 การนำเข้าลดลงร้อยละ 14.36 การบริโภคลดลงร้อยละ 21.14 (โพสดีทูเดย์, 2564) ภาครัฐจึงได้มีการออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจต่าง ๆ เพื่อดูแลและเยียวยาบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโรคโควิด-19 ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อช่วยเหลือดูแลค่าครองชีพ เช่น โครงการเราชนะ คนละครึ่ง เรารักกัน เราเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น มีการ

ดำเนินมาตรการทางการเงินการคลัง โดยการลดอัตราดอกเบี้ย การลดสินเชื่อธุรกิจ มีโครงการจ้างงานระยะสั้นของภาครัฐเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากเพื่อลดผลกระทบของการว่างงาน รวมถึงมาตรการบรรเทาภาระทางด้านภาษีด้วย (สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค, 2564)

มาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐ (Government Tax Support) ได้เกิดขึ้นเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายและช่วยส่งเสริมสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ ซึ่งกรมสรรพากรเป็นอีกหนึ่งหน่วยงานที่ออกมาตรการให้ความช่วยเหลือประชาชนและนิติบุคคลที่ต้องยื่นภาษีและเสียภาษีประเภทต่าง ๆ ในช่วงวิกฤติโควิด-19 ที่หลายฝ่ายได้รับผลกระทบ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการช่วยเหลือทางด้านรายได้ (Income-Supported Policy) เช่น มาตรการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ในส่วนค่าตอบแทนพิเศษที่ได้รับจากกระทรวงสาธารณสุขในปี 2563 สำหรับการปฏิบัติงานเสี่ยงภัยเกี่ยวกับ COVID-19 เพื่อลดภาระภาษีและเพิ่มขวัญกำลังใจ (กรมสรรพากร, 2563) มาตรการช่วยเหลือด้านรายจ่าย (Expense-Supported Policy) เช่น มาตรการเพิ่มวงเงินหักลดหย่อนค่าเบี้ยประกันสุขภาพจากเดิมหักได้ตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท เพิ่มเป็นไม่เกิน 25,000 บาท (กรมสรรพากร, 2563) การลดอัตราเงินสมทบกองทุนประกันสังคมทั้งในส่วนของนายจ้างเหลือร้อยละ 3 และลูกจ้างผู้ประกันตนลดลงเหลือร้อยละ 0.5 เป็นระยะเวลา 2 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2562 – มีนาคม 2563 เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประกันตนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (สำนักงานประกันสังคม, 2564) รวมไปถึงมาตรการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ (Other-Supported Policy) เช่น กรมสรรพากรได้ออกมาตรการขยายเวลาการยื่นแบบฯ และชำระภาษีตามแบบ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91 ปีภาษี 2562 จากภายในวันที่ 31 มีนาคม 2563 ออกไปเป็นภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2563 เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้และผู้ประกอบการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งจะช่วยให้ผู้มีเงินได้และผู้ประกอบการมีสภาพคล่องเพิ่มขึ้น (สถานีข่าวกระทรวงการคลัง, 2564) เป็นต้น นอกจากนี้ เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีอันสืบเนื่องมาจากผลกระทบของ COVID-19 ทำให้ในปัจจุบันยังคงมีมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีออกมาอย่างต่อเนื่อง เช่น การลดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่มีอัตราร้อยละ 5 อัตราร้อยละ 3 และอัตรา ร้อยละ 2 เหลือเพียงอัตราร้อยละ 1 สำหรับการจ่ายเงินได้พึงประเมินผ่านระบบ e-Withholding Tax ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2566 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2568 ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 389 (พ.ศ.2566) ส่งผลให้ประชาชนผู้มีเงินได้มีเงิน เหลือมากขึ้น เกิดสภาพคล่องในการดำรงชีวิต จะเห็นได้ว่าการที่ภาครัฐได้มีการออกมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีต่าง ๆ นั้น ส่งผลให้ประชาชนตระหนักถึงการวางแผนภาษีมากขึ้น เพื่อให้การเสียภาษีเป็นไปอย่างถูกต้องครบถ้วนตามที่ กฎหมายกำหนด มีการติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ภาครัฐให้การช่วยเหลือเพื่อ นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยปลอดจากภาระที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และส่งผลให้บรรเทาภาระภาษี เพิ่มสภาพคล่องในการดำรงชีวิตได้มากขึ้นภายใต้สภาวะวิกฤติในปัจจุบัน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัย มาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐกับพฤติกรรม การวางแผนภาษีในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐและพฤติกรรมการวางแผนภาษีของ ประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ที่มีอายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อปี และ พฤติกรรมการเสียภาษีแตกต่างกัน และ 2) เพื่อทดสอบผลกระทบของมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐที่มีต่อ พฤติกรรมการวางแผนภาษีของประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศไทย ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางแก่ภาครัฐใน ปรับปรุงมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีที่บรรเทาภาระต่อประชาชนผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงความต้องการ อีกทั้งผู้เสีย

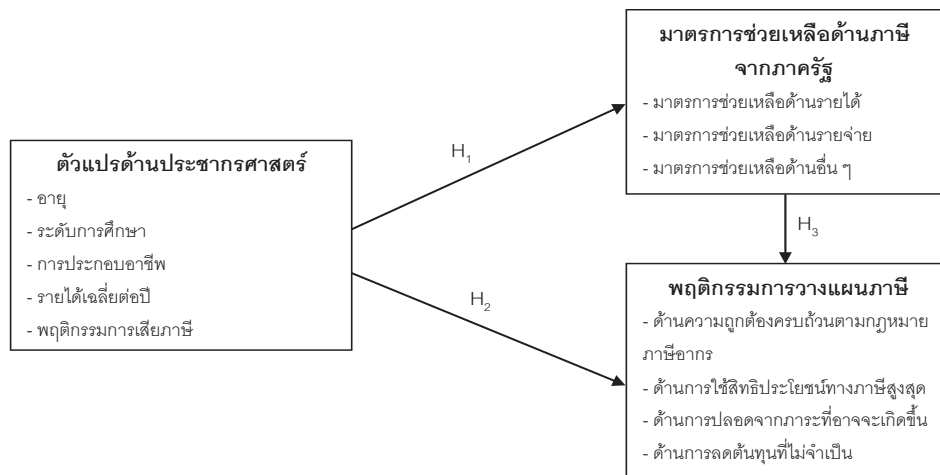
ภาษียังสามารถนำมามาตรการช่วยเหลือด้านภาษีต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม เพื่อให้การเสียภาษีเป็นไปอย่างถูกต้อง ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีสูงสุด โดยปลอดจากภาระที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสมมติฐานในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐ ได้ถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรอิสระและมีผลกระทบต่อพฤติกรรมการวางแผนภาษี จากวัตถุประสงค์ข้างต้นสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

รูปภาพประกอบ 1

โมเดลของมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐและพฤติกรรมการวางแผนภาษี

2.1 มาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐ (Government Tax Support Concept)

มาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐ หมายถึง แนวทาง นโยบาย ข้อกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรที่รัฐบาลประกาศใช้เพื่อเป็นการช่วยเหลือ บรรเทาภาระ เพิ่มสภาพคล่องให้แก่ประชาชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ประกอบด้วย

2.1.1 มาตรการช่วยเหลือด้านรายได้ (Income-Supported Policy) หมายถึง แนวทาง นโยบาย ข้อกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรที่รัฐบาลประกาศใช้เพื่อเป็นการบรรเทาภาระเกี่ยวกับรายได้ โดยไม่ต้องนำเงินได้หรือรายได้ตามที่กฎหมายประกาศรวมคำนวณเป็นเงินได้เพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เช่น มาตรการภาษีอากรสนับสนุนการรับโอนทรัพย์สินหลักประกันเพื่อชำระหนี้ (สถานีข่าว TNN ช่อง 16, 2564) มาตรการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข (กรมสรรพากร, 2563ก) มาตรการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินสนับสนุนและประโยชน์อื่นใดที่ประชาชนได้รับจากรัฐบาล (กรมสรรพากร, 2564ก) และมาตรการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการนำเข้าสินค้าที่ใช้รักษา วินิจฉัย หรือป้องกันโรคโควิด-19 เพื่อบริจาคให้สถานพยาบาล (สำนักงานบริหารนโยบายของนายกรัฐมนตรี, 2564)

2.1.2 มาตรการช่วยเหลือด้านรายจ่าย (Expense-Supported Policy) หมายถึง แนวทาง นโยบาย ข้อกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรที่รัฐบาลประกาศใช้เพื่อเป็นการบรรเทาภาระแก่ประชาชน โดยกำหนดให้สามารถนำรายจ่ายไปหักลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้เพิ่มขึ้น เช่น มาตรการเพิ่มวงเงินหักลดหย่อนค่าเบี้ยประกันสุขภาพจากเดิมหักได้ตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท เพิ่มเป็นไม่เกิน 25,000 บาท (กรมสรรพากร, 2563 ก) มาตรการข้อปฏิบัติที่ให้หักลดหย่อนค่าซื้อสินค้าหรือค่าบริการเท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อสินค้าหรือค่าบริการสำหรับ

การซื้อสินค้าหรือการรับบริการในราชอาณาจักร ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 30,000 บาท ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 ถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565 (กรุงเทพมหานคร, 2565) มาตรการเงินลงทุนในวิสาหกิจเพื่อสังคม มาตรการยกเว้นเงินบริจาคผ่านระบบบริจาคอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม และมาตรการยกเว้นภาษีการโอนทรัพย์สินหรือการบริจาคให้แก่วิสาหกิจเพื่อสังคมโดยไม่มีค่าตอบแทน (กรมสรรพากร, 2564ค)

2.1.3 มาตรการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ (Other-Supported Policy) หมายถึง แนวทาง นโยบาย ข้อกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรที่รัฐบาลประกาศใช้เพื่อเป็นการเพิ่มสภาพคล่องแก่ประชาชน เช่น กรมสรรพากรได้ออกมาตรการขยายเวลาการยื่นแบบฯ และชำระภาษีตามแบบ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91 ปีภาษี 2562 รอบ 1 จากภายในวันที่ 31 มีนาคม 2563 เป็นภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2563 และเพื่อเป็นการบรรเทาภาระให้แก่ผู้เสียภาษีเพิ่มเติม จึงได้ออกมาตรการขยายเวลาการยื่นแบบฯ รอบ 2 จากภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2563 ออกไปเป็นภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2563 เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้และผู้ประกอบการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งจะทำให้ผู้มีเงินได้และผู้ประกอบการมีสภาพคล่องเพิ่มขึ้น (สถานีข่าวกระทรวงการคลัง, 2564) การงดหรือลดเบี้ยปรับสำหรับกรณีที่ประชาชนและผู้ประกอบการไม่สามารถยื่นแบบแสดงรายการฯ ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะภายในกำหนดเวลา หรือยื่นแบบแสดงรายการฯ ผิดพลาด สำหรับแบบที่ต้องยื่นภายในเดือนกันยายน - ธันวาคม 2564 ตามลำดับ (สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดขอนแก่น, 2564) การลดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เพื่อให้ผู้ประกอบการทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลมีสภาพคล่องเพิ่มขึ้น และเพื่อช่วยสนับสนุนการชำระเงินผ่านอิเล็กทรอนิกส์ (e – Payment) โดยเฉพาะระบบ e – Withholding Tax (กรมสรรพากร, 2563ข)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับวางแผนภาษี (Tax Planning Concepts)

Hoffmann (1961) ได้อธิบายถึงทฤษฎีการวางแผนภาษี (Tax Planning Theory) ไว้ว่าเป็นการเลือกใช้วิธีการทางการเงินเพื่อให้ผู้เสียภาษีมียกจ่ายทางภาษีน้อยที่สุดโดยเลือกวิธีการวางแผนภาษีที่ทำให้กำไรทางภาษีลดลงแต่ไม่กระทบกับกำไรทางบัญชี เมื่อนำมาประยุกต์เข้ากับการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแล้ว สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2558 : เว็บไซต์) ได้กล่าวถึงการวางแผนภาษีไว้ว่า เป็นการเตรียมเพื่อเสียภาษีให้ถูกต้อง ครบถ้วน ในฐานะพลเมืองที่ดีและใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดไว้ไปใช้ลดหย่อนภาษีเงินได้ประจำปี เพื่อบรรเทาภาระภาษีให้น้อยลงไม่ต้องเสียภาษีมากเกินไป รวมไม่ต้องชำระเบี้ยปรับและชำระภาษีให้น้อยที่สุด การวางแผนภาษี (Tax Planning) มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างไปจากการหนีภาษี (Tax Evasion) และการเลี่ยงภาษี (Tax Avoidance) ถึงแม้ว่าทั้งสามคำจะมีวัตถุประสงค์โดยรวมเหมือนกันคือ เพื่อชำระภาษีให้น้อยลง แต่ทั้ง 3 คำมีกระบวนการไปสู่วัตถุประสงค์ดังกล่าวแตกต่างกัน นั่นคือ การหนีภาษีนั่น จะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย สำหรับการเลี่ยงภาษีและการวางแผนภาษีจะมีจุดที่เหมือนกันคือ เป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่จุดที่แตกต่างกันคือ แม้ว่าการเลี่ยงภาษีเป็นการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมายแต่เป็นการอาศัยช่องว่างของกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือชำระภาษีต่ำที่สุด สำหรับเรื่องความถูกต้องจะเป็นวัตถุประสงค์ลำดับรองลงมา ในขณะที่การวางแผนภาษีนั่น เป็นการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมาย เน้นการกระทำที่ถูกต้อง ครบถ้วนโดยอาศัยสิทธิประโยชน์ทางภาษีต่าง ๆ เพื่อให้เสียภาษีอากรน้อยที่สุด (Amadasun & Igbiosa, 2011; สุเทพ พงษ์พิทักษ์, 2564).

2.3 พฤติกรรมการวางแผนภาษี (Tax Planning Behavior)

พฤติกรรมการวางแผนภาษี หมายถึง การกระทำการในการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการเสียภาษีให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับตามกฎหมายภาษีอากร จนทำให้ผลการกระทำนั้นมีความถูกต้องครบถ้วน ได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุด เกิดภาระภาษีน้อยที่สุดโดยที่ไม่มีการทำผิดกฎหมายอันจะก่อให้เกิดการถูกประเมินและตรวจสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภายหลัง ประกอบด้วย (สมเดช วิจารณ์สุธีธร และคณะ, 2561)

2.3.1 ด้านความถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายภาษีอากร (Accuracy and Complete with Tax Regulation) หมายถึง การที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากร ไม่ว่าจะเป็นประมวลรัษฎากร รวมถึงการศึกษาคำพิพากษาและข้อหารือของกรมสรรพากรประกอบ เพื่อให้การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางภาษีอากรทั้งระบบเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด

2.3.2 ด้านการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีสูงสุด (Maximized Tax Benefit) หมายถึง ความสามารถของประชาชนในการศึกษา ติดตามข่าวสาร ข้อกฎหมายทางภาษีอากรใหม่ ๆ ที่มีการประกาศใช้ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิประโยชน์ด้านรายได้ที่ได้รับยกเว้นภาษี สิทธิประโยชน์ด้านรายจ่าย เพื่อจะได้นำมาประยุกต์ใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจการให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.3.3 ด้านการลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น (Minimized Cost) การที่ประชาชนสามารถลดจำนวนการชำระภาษีที่เกี่ยวข้อง สามารถลดจำนวนการชำระเบี้ยปรับ เงินเพิ่ม จากการชำระหรือปฏิบัติทางภาษีไม่ถูกต้องลงได้

2.3.4 ด้านการปลอดจากภาระที่อาจจะเกิดขึ้น (Prevent Contingent Liabilities) หมายถึง การที่ประชาชนมีการคำนึงถึงปัญหาทางภาษีอากรที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นสำคัญในการวางแผน การเตรียมการ วิธีปฏิบัติทางภาษีอากร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาจากการถูกหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากร เช่น กรมสรรพากร เรียกตรวจสอบและประเมินภาษีย้อนหลังเนื่องจากความเข้าใจผิดหรือการเสียภาษีไม่ถูกต้อง

นับตั้งแต่การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ส่งผลให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้รับความเดือดร้อน ธุรกิจจำนวนมากต้องเลิกกิจการหรือทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ลดการจ้างงาน ประชาชนรายได้ลดลง ส่งผลให้ประชาชนต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำรงชีวิตเพื่อให้สามารถผ่านพ้นวิกฤตไปได้ พฤติกรรมในการวางแผนภาษีก็เช่นกัน ที่ผู้มีเงินได้จะต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับรายได้ที่ได้รับผลกระทบโดยยังคงถูกต้องตามกฎหมาย ไม่มี การทุจริตหรือฝ่าฝืนกฎหมาย เช่น การลงทุนในหน่วยลงทุนกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund : RMF) ที่ในอดีตมีข้อบังคับว่า จะต้องมีการลงทุนอย่างน้อย 5 ปีต่อเนื่อง และต้องมีอายุครบ 55 ปี ถึงจะสามารถขายคืนหน่วยลงทุนมาใช้ได้ อีกทั้งจะต้องลงทุนอย่างต่อเนื่อง หรืออย่างน้อยที่สุดคือปีเว้นปี ถ้าเว้นมากกว่าหนึ่งปีจะถือว่าทำผิดเงื่อนไข และยังมีเงื่อนไขจำนวนเงินที่ต้องซื้อขั้นต่ำ 3% ของเงินได้หรือไม่เกิน 5,000 บาท แล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า (กรมสรรพากร, 2558) จากข้อกฎหมายดังกล่าวอาจทำให้ประชาชนเดือดร้อนภายใต้วิกฤต COVID-19 ดังนั้น ภาครัฐจึงมีการแก้ไขกฎหมายใหม่ในปีภาษี 2563 คือ มีการยกเลิกจำนวนเงินที่ต้องซื้อขั้นต่ำ เพื่อเป็นการเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ประชาชน (กรมสรรพากร, 2564ข) สอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณเพ็ญ สิทธิพัฒนา (2560) พบว่า ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีความคาดหวังด้านปัจจัยเกี่ยวกับกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพมากที่สุด นอกจากนี้ ภาครัฐยังได้มีการออกมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีอีกมาก เช่น การเพิ่มวงเงินเบี้ยประกันสุขภาพจากเดิมให้หักลดหย่อนได้เพียง 15,000 บาท เป็น 25,000 บาท เพื่อบรรเทาภาระของประชาชนที่ได้รับผลกระทบทางสุขภาพโดยตรงและโดยอ้อมจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 (กรมสรรพากร, 2563ค) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณวรารักษ์ จันทรคาศ และ ดารณี เชื้อชนะจิต (2558) พบว่า พฤติกรรมการลดหย่อนภาษีที่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากที่สุด ได้แก่ ด้านเบี้ยประกันชีวิต ด้านกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ด้านดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัย และด้านค่าการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ส่งผลทางบวกต่อแนวโน้มการประหยัดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังนั้น ประชาชนควรมีการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างต่อเนื่อง เพื่อรับทราบถึงการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสียภาษี ทำให้การวางแผนภาษีเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัย รัชศดาพร บุนนาค และ ฉัตรพล มณีกุล (2561) พบว่า การแสวงหาความรู้ของผู้บริหารด้านภาษีอากรมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษีอากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิริยะศิตา

พิมพ์สุวรรณ และ พรทิศา แสงเขียว (2564) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ประสบการณ์คำนวณภาษี ต่างกัน มีผลต่อทัศนคติในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นอกจากนี้ ประชาชนควรมีการศึกษาข้อกฎหมายให้เข้าใจ อย่างถ่องแท้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการฝ่าฝืนกฎหมายอันจะนำมาซึ่งภาระได้แก่เบี้ยปรับ เงินเพิ่มในอนาคต สอดคล้องกับ งานวิจัยของ วราพร เปรมพาดิษฐ์กุล (2561) พบว่า ความรอบรู้ในการวางแผนภาษี ด้านการรู้ค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้ ด้านการรู้วิธีการ คำนวณภาษี และด้านการรู้ช่องทางภาษี มีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการวางแผน ภาษีโดยรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ พ่วงแสงสุข และคณะ (2561) พบว่า เพศ อาชีพ และระดับการศึกษาที่ แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริมา บุรณกุล และคณะ (2563) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในการ วางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการทบทวนแนวคิดและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง สามารถตั้งเป็นสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

สมมติฐานการวิจัย 1 : ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีอายุ ระดับการศึกษา การประกอบ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อปี และพฤติกรรมการเสียภาษีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือด้านภาษี จากภาครัฐแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย 2 : ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีอายุ ระดับการศึกษา การประกอบ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อปี และพฤติกรรมการเสียภาษีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมวางแผนภาษี แตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย 3 : ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐมีความสัมพันธ์และ ผลกระทบเชิงบวกกับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมวางแผนภาษี

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 กระบวนการและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศไทย ซึ่งไม่ ทราบขนาดของประชากรที่แน่นอน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของ Cochran (1953) ที่ระดับ ความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 จะได้กลุ่มตัวอย่างที่ควรใช้ในการวิจัยอย่าง น้อย 246 ราย ซึ่งสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$n = \frac{p(1-p)Z^2}{e^2} = \frac{0.2(1-0.2)1.96^2}{0.05^2} = 246 \text{ ราย}$$

เมื่อ แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

p แทน ค่าร้อยละที่ต้องการที่ต้องการจะสุ่มจากประชากรทั้งหมด (ซึ่งผู้วิจัยกำหนด p = 20)

Z แทน ระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ที่ร้อยละ 95 (มีค่าเท่ากับ 1.96)

e แทน ค่าร้อยละของความคลาดเคลื่อน (e=0.05)

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์ผ่านทาง Google Form และสร้างคิวอาร์โค้ด (QR Code) เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ที่ได้มีการสร้างกลุ่มเกี่ยวกับถามตอบปัญหาภาษี รวมถึงกลุ่มเกี่ยวกับแนะนำการลงทุนในกองทุน เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มดังกล่าวมีโอกาที่จะเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มากกว่ากลุ่มอื่น เมื่อครบกำหนดผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามตอบกลับ จำนวน 336 ฉบับ ถือได้ว่าเป็นจำนวนที่เกินกว่ากลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่ต้องการ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด

3.2 การวัดคุณลักษณะของตัวแปร

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อปี

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเสียภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย 1) พฤติกรรมการเสียภาษี แบ่งออกเป็น 4 ข้อย่อย เช่น การเสียภาษีอย่างถูกต้อง หรือการเคยถูกประเมินเรียกเก็บภาษีเพิ่ม 2) รูปแบบการวางแผนภาษี แบ่งออกเป็น 6 ข้อย่อยครอบคลุมเกี่ยวกับรูปแบบค่าลดหย่อนที่ใช้ เช่น เบี้ยประกันชีวิต การลงทุนในกองทุน และ 3) ปัญหาเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้ ประกอบด้วย 7 ข้อย่อย ครอบคลุมคำถามเกี่ยวกับการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การติดตามข่าวสาร เป็นต้น

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Likert Scale) ระดับ 1 เห็นด้วยน้อยที่สุด จนถึงระดับ 5 เห็นด้วยมากที่สุด ครอบคลุมเนื้อหา มาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐ 3 ด้าน จำนวน 12 ข้อ โดยในการสร้างข้อคำถามประยุกต์ข้อมูลจากกรมสรรพากร (2564 ก; ข; ค) ได้แก่ มาตรการช่วยเหลือด้านรายได้ 4 ข้อ มาตรการช่วยเหลือด้านรายจ่าย 4 ข้อ และมาตรการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ 4 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการวางแผนภาษี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Likert Scale) ระดับ 1 เห็นด้วยน้อยที่สุด จนถึงระดับ 5 เห็นด้วยมากที่สุด ครอบคลุมเนื้อหาพฤติกรรมการวางแผนภาษี จำนวน 16 ข้อ โดยในการสร้างข้อคำถามประยุกต์จากแนวคิดวัตถุประสงค์ในการวางแผนภาษีอากรของ สมเดช โรจน์ศรีโสเกียรติ และคณะ (2561) ประกอบด้วย ด้านความถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายภาษีอากร 4 ข้อ ด้านการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสูงสุด 4 ข้อ ด้านการปลอดจากภาระที่อาจจะเกิดขึ้น 4 ข้อ และด้านการลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น 4 ข้อ

โดยเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของตัวแปรมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐและพฤติกรรมการวางแผนภาษี มีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 ความเชื่อมั่นของคุณภาพเครื่องมือวัด

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Validity) โดยการประเมินความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยผ่านการพิจารณาเนื้อหาข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ผลจากการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยทุกข้อคำถามมีค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 สอดคล้องกับ Rovinelli และ Hambleton (1977) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - Out) กับประชาชนผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำนวน 30 คนแรกที่ส่งแบบสอบถามกลับมา ผลจากการตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation พบว่า มาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.684 – 0.895 และพฤติกรรมการวางแผนภาษี ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ 0.759 – 0.904 สอดคล้องกับ Nunnally (1978) ได้นำเสนอว่า การทดสอบค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อมากกว่า 0.40 เป็นค่าที่ยอมรับได้ว่าแบบสอบถามมีคุณภาพเหมาะสมที่จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป นอกจากนี้ การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) พบว่า มาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.721 – 0.866 และพฤติกรรมการวางแผนภาษี มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.839 – 0.897 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally และ Bernstein (1994) ได้เสนอว่าเกณฑ์การพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.70 ขึ้นไป ถือว่ามีคุณภาพเหมาะสมที่จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมโดยแบบสอบถามได้ถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) การทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One – Way Analysis of Variance : ANOVA) ในการเปรียบเทียบมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐและพฤติกรรมการวางแผนภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อปี และพฤติกรรมการเสียภาษี แตกต่างกัน 3) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐและพฤติกรรมการวางแผนภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

4. ผลลัพธ์การวิจัยและการอภิปรายผล

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ข้อมูลทั่วไปของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	74	22.02
1.2 หญิง	262	77.98
รวม	336	100.00

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่า 30 ปี	86	25.60
2.2 30 - 40 ปี	152	45.24
2.3 41 - 50 ปี	66	19.64
2.4 มากกว่า 50 ปี	32	9.52
รวม	336	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	18	5.36
3.2 ปริญญาตรี	220	65.48
3.3 สูงกว่าปริญญาตรี	98	29.16
รวม	336	100.00
4. การประกอบอาชีพ		
4.1 เจ้าของธุรกิจ	18	5.36
4.2 พนักงาน/ลูกจ้างในหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ	208	61.90
4.3 พนักงาน/ลูกจ้างในหน่วยงานเอกชน	92	27.38
4.4 รับจ้างอิสระ	18	5.36
รวม	336	100.00
5. รายได้ (ก่อนหักค่าใช้จ่าย) เฉลี่ยต่อปี		
5.1 ต่ำกว่า 500,000 บาท	256	76.19
5.2 500,000 – 1,000,000 บาท	62	18.45
5.3 1,000,001 – 2,000,000 บาท	10	2.98
5.4 สูงกว่า 2,000,000 บาท	8	2.38
รวม	336	100.00

จากตาราง 1 พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 77.98) อายุ 30 – 40 ปี (ร้อยละ 45.24) ระดับการศึกษา ปริญญาตรี (ร้อยละ 65.48) การประกอบอาชีพ พนักงาน/ลูกจ้างในหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 61.90) รายได้เฉลี่ยต่อปี ต่ำกว่า 500,000 บาท (ร้อยละ 76.19)

ตาราง 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเสียภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศไทย

ข้อมูลเกี่ยวกับการเสียภาษี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. พฤติกรรมการเสียภาษี		
1.1 มีการเสียภาษีถูกต้องไม่เคยขอคืนภาษีไม่เคยโดยประเมินเบี้ยปรับ/เงินเพิ่ม	212	63.10
1.2 มีการวางแผนภาษีอย่างดี ทำให้สามารถขอคืนภาษีได้อย่างสม่ำเสมอ	70	20.83
1.3 มีความตั้งใจในการวางแผนภาษี แต่ยังคงมีการเสียภาษีสลับกับการขอคืนภาษีบ้าง	48	14.29
1.4 เคยถูกประเมินเบี้ยปรับ/เงินเพิ่ม เนื่องจากไม่ยื่นแบบแสดงรายการหรือยื่นล่าช้า/จำนวนภาษีไม่ถูกต้อง	6	1.78
รวม	336	100.00
2. รูปแบบการวางแผนภาษีที่ใช้มากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
2.1 เบี้ยประกันชีวิต/เบี้ยประกันสุขภาพ	232	40.85
2.2 การลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF)	50	8.80
2.3 การลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการออม (SSF)	26	4.58
2.4 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (PVD)/กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)	66	11.62
2.5 เงินบริจาคแบบ 2 เท่า	66	11.62
2.6 อื่น ๆ เช่น ข้อปดมีคืน	128	22.53
รวม	568	100.00
3. ปัญหาเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้ที่พบบ่อย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
3.1 ขาดความรู้ความเข้าใจข้อกฎหมายเกี่ยวกับการจำแนกประเภทเงินได้	104	18.25
3.2 ขาดความรู้ความเข้าใจข้อกฎหมายเกี่ยวกับการหักลดหย่อน	106	18.60
3.3 ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการคำนวณภาษี	72	12.63
3.4 ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานประกอบการเสียภาษี	74	12.98
3.5 ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษี	44	7.72
3.6 ขาดการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือทางภาษีจากภาครัฐ ทำให้ใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีไม่คุ้มค่า	170	29.82
รวม	570	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเสียภาษีอย่างถูกต้อง ไม่เคยขอคืนภาษี ไม่เคยโดยประเมินเบี้ยปรับ/เงินเพิ่ม (ร้อยละ 63.10) รูปแบบการวางแผนภาษีที่ใช้มากที่สุด เบี้ยประกันชีวิต/เบี้ยประกันสุขภาพ (ร้อยละ 40.85) ปัญหาเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้ที่พบบ่อยที่สุด ขาดการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือทางภาษีจากภาครัฐ ทำให้ใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีไม่คุ้มค่า (ร้อยละ 29.82)

4.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐและพฤติกรรมการวางแผนภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในประเทศไทย

ตาราง 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐและพฤติกรรมการวางแผนภาษี

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
มาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐ			
1. มาตรการช่วยเหลือด้านรายได้	4.10	0.82	มาก
2. มาตรการช่วยเหลือด้านรายจ่าย	4.14	0.87	มาก
3. มาตรการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ	4.26	0.79	มากที่สุด
โดยรวม	4.17	0.83	มาก
พฤติกรรมการวางแผนภาษี			
1. ด้านความถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายภาษีอากร	3.89	0.95	มาก
2. ด้านการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีสูงสุด	3.76	0.96	มาก
3. ด้านการปลอดจากภาระที่อาจจะเกิดขึ้น	4.21	0.88	มากที่สุด
4. ด้านการลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น	3.95	0.87	มาก
โดยรวม	3.95	0.92	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านมาตรการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านมาตรการช่วยเหลือด้านรายจ่าย และด้านมาตรการช่วยเหลือด้านรายได้ สำหรับตัวแปรพฤติกรรมการวางแผนภาษีนั้น พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีพฤติกรรมการวางแผนภาษีโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านการปลอดจากภาระที่อาจจะเกิดขึ้น และอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น ด้านความถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายภาษีอากร และด้านการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีสูงสุด

4.3 การเปรียบเทียบมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐและพฤติกรรมการวางแผนภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในประเทศไทย ที่มีตามอายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อปี และพฤติกรรมการเสียภาษี แตกต่างกัน

ตาราง 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐ

ตัวแปร	F	p-value	ผลการทดสอบ
1. อายุ	0.914	0.434	ปฏิเสธ
2. ระดับการศึกษา	2.324	0.099	ปฏิเสธ
3. การประกอบอาชีพ	6.392	0.000***	ยอมรับ
4. รายได้เฉลี่ยต่อปี	1.866	0.135	ปฏิเสธ
5. พฤติกรรมการเสียภาษี	0.441	0.724	ปฏิเสธ

*** p<0.01

จากตาราง 4 พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีการประกอบอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้ที่มีการประกอบอาชีพ พนักงาน/ลูกจ้างในหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐโดยรวมมากกว่าการประกอบอาชีพ พนักงาน/ลูกจ้างในหน่วยงานเอกชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงดังตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐโดยรวมของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีการประกอบอาชีพแตกต่างกัน

การประกอบอาชีพ	หน่วยงานเอกชน	เจ้าของธุรกิจ	รับจ้างอิสระ	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ
$\bar{X}$	3.93	3.94	4.15	4.30
หน่วยงานเอกชน	3.93	-	1.000	0.699
เจ้าของธุรกิจ	3.94	-	-	0.850
รับจ้างอิสระ	4.15	-	-	0.867
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.30	-	-	-

*** p<0.01

ในขณะที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อปี และพฤติกรรมการเสียภาษีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นไปได้ว่า ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในประเทศไทย ประชาชนได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก ประชาชนจำนวนมากได้รับผลกระทบต่อยาได้ หลายธุรกิจต้องเลิกกิจการ ทุกภาคส่วนจึงต้องการให้ภาครัฐออกมาตรการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ มาตรการด้านสาธารณสุข รวมถึงมาตรการช่วยเหลือด้านภาษี (สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค, 2564) อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการหรือประชาชนอาจได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 น้อยกว่าผู้ประกอบการอื่น ๆ ในประเด็นเรื่องของรายได้ที่ยังมั่นคง ยังคงมีหน้าที่ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายทุกเดือน จึงมีความต้องการให้ภาครัฐออกมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีอย่างมากเพื่อเป็นการบรรเทาภาระ

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการวางแผนภาษี

ตัวแปร	F	p-value	ผลการทดสอบ
1. อายุ	4.504	0.004***	ยอมรับ
2. ระดับการศึกษา	2.566	0.078	ปฏิเสธ
3. การประกอบอาชีพ	7.537	0.000***	ยอมรับ
4. รายได้เฉลี่ยต่อปี	0.914	0.434	ปฏิเสธ
5. พฤติกรรมการเสียภาษี	12.374	0.000***	ยอมรับ

*** p<0.01

จากตาราง 6 พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีอายุ การประกอบอาชีพ และพฤติกรรมการเสียภาษีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการวางแผนภาษีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อประชาชนมีอายุมากขึ้นย่อมมีประสบการณ์เพิ่มขึ้น จึงตระหนักถึงความสำคัญในการวางแผนภาษี มีการศึกษาหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร เพื่อให้การเสียภาษีเป็นไปอย่างถูกต้อง

ครบถ้วน ป้องกันการเกิดเบี้ยปรับเงินเพิ่ม มีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีต่าง ๆ เพื่อให้ประหยัดภาษีมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ พ่วงแสงสุข และคณะ (2561) พบว่า เพศ อาชีพ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกานต์ นาดี เกท และฉันทิชา บัวศรี (2563) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านประสบการณ์การเสียภาษี สถานภาพ ระดับ การศึกษา รายได้สุทธิต่อปี และอาชีพแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน และพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ประสบการณ์การเสียภาษี สถานภาพ รายได้สุทธิต่อปี และอาชีพแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน สอดคล้องกับโชคชัย เดชรอด (2564) พบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 7 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐกับพฤติกรรมการวางแผนภาษี

ตัวแปร	TAX	INC	EXP	OTH	VIFs
$\bar{X}$	3.95	4.10	4.14	4.26	
S.D.	0.92	0.82	0.87	0.79	
TAX		0.291***	0.499***	0.482***	
INC			0.693***	0.624***	2.038
EXP				0.732***	2.682
OTH					2.288

*** p<0.01

จากตาราง 7 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันระหว่าง 0.624 – 0.732 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 บ่งชี้ว่า อาจเกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบโดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่าค่า VIFs ของตัวแปรอิสระ มีค่าตั้งแต่ 2.038 – 2.682 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีระดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระดับที่เกิดปัญหา Multicollinearity (Black, 2006)

ตาราง 9 การทดสอบผลกระทบของมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐที่มีต่อพฤติกรรมการวางแผนภาษี

มาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐ	พฤติกรรมการวางแผนภาษี		t	p-value
	สัมประสิทธิ์	ความคลาดเคลื่อน		
	การถดถอย	มาตรฐาน		
ค่าคงที่ (α)	1.749	0.226	7.725***	0.000
ด้านมาตรการช่วยเหลือด้านรายได้ (INC)	0.175	0.067	2.601***	0.010
ด้านมาตรการช่วยเหลือด้านรายจ่าย (EXP)	0.384	0.072	5.309***	0.000
ด้านมาตรการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ (OTH)	0.311	0.074	4.220***	0.000
F = 45.701 p = 0.000 Adj R ² = 0.286				

*** p<0.01, ** p<0.05

จากตาราง 5 พบว่า มาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐ ด้านมาตรการช่วยเหลือด้านรายได้ (INC) ด้านมาตรการช่วยเหลือด้านรายจ่าย (EXP) และด้านมาตรการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ (OTH) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับพฤติกรรมการวางแผนภาษี (TAX) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากการที่ภาครัฐมีการออกมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านรายได้ เช่น มาตรการพักทรัพย์พักหนี้ โดยการยกเว้นภาษีสำหรับเงินที่ได้รับการปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้สถาบันการเงิน เนื่องจากการช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ประกอบการ มาตรการโครงการ “คนละครึ่ง” ด้วยการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนและยกเว้นภาษีให้แก่ผู้ประกอบการที่ซื้อสินค้า ส่งผลให้เกิดการฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจ มาตรการช่วยเหลือภาษีด้านรายจ่าย เช่น มาตรการเพิ่มวงเงินประกันสุขภาพ มาตรการเพิ่มวงเงินซื้อที่ดินในการหักลดหย่อนภาษี และมาตรการช่วยเหลือภาษีด้านอื่น ๆ เช่น การขยายระยะเวลาในการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งครึ่งปีและสิ้นปี (กรมสรรพากร, 2563ก) นอกจากนี้ แม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปัจจุบันจะบรรเทาลง ประชาชนคุ้นเคยกับการดำรงชีวิตในรูปแบบ New normal แต่ประชาชนรวมถึงผู้ประกอบการยังคงได้รับผลกระทบของ COVID-19 ในด้านเศรษฐกิจ ทำให้ในปัจจุบันยังคงมีมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีออกมาอย่างต่อเนื่อง เช่น การลดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่มีอัตราร้อยละ 5 อัตราอ้อยละ 3 และอัตราอ้อยละ 2 เหลือเพียงอัตราอ้อยละ 1 สำหรับการจ่ายเงินได้พึงประเมินผ่านระบบ e-Withholding Tax ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2566 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2568 ส่งผลให้ประชาชนได้รับเงินหลังหักภาษีมากขึ้น เกิดสภาพคล่อง ผลที่ได้จากการที่ภาครัฐมีมาตรการช่วยเหลือภาษีดังกล่าว ทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมการวางแผนภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบรรเทาภาระภาษีได้อย่างมาก โดยการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีตามที่กฎหมายกำหนดให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 แต่ยังคงคำนึงถึงความถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดภาระเบี้ยปรับเงินเพิ่มสอดคล้องกับงานวิจัย ปรัชศดาพร บุญนาค และ ฉัตรพล มณีกุล (2561) พบว่า การแสวงหาความรู้ของผู้บริหารด้านภาษีอากรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการวางแผนภาษีอากร สอดคล้องกับข้อเสนอแนะแนวทางในการวางแผนภาษีของ ณัฐพัชร อภิวัฒน์ไพศาล (2564) ระบุว่า การวางแผนภาษีที่ดีเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจใน 5 ประเด็นดังต่อไปนี้ 1) รู้ประเภทเงินได้เงินพึงประเมิน 2) รู้การหักค่าใช้จ่าย 3) รู้ค่าลดหย่อน 4) รู้วิธีคำนวณภาษี และ 5) รู้ช่องทางทางภาษี สอดคล้องกับงานวิจัยของวราพร เปรมพาดิษย์บุญกุล (2561) พบว่า ความรอบรู้ในการวางแผนภาษี ด้านการรู้ค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้ ด้านการรู้วิธีการ คำนวณภาษี และด้านการรู้ช่องทางทางภาษี มีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีโดยรวม สอดคล้องกับ ปรัชศดาพร บุญนาค และฉัตรพล มณีกุล (2561) พบว่า การแสวงหาความรู้ของผู้บริหารด้านภาษีมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษีอากร ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนภาษี จำเป็นที่จะต้องมีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้รับทราบถึงการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสียภาษี ทำให้การวางแผนภาษีเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิริยะศิตา พิมพ์สุวรรณ และ พรทิพา แสงเขียว (2564) พบว่า ปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลและข่าวสารกับด้านทัศนคติ ส่งผลกระทบต่อความสนใจในการเสียภาษีเงินได้ด้านความถูกต้องในเชิงบวก

5. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตและประโยชน์ของการวิจัย

5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

5.1.1 ควรศึกษาคุณลักษณะหรือองค์ประกอบอื่น ๆ ของพฤติกรรมการวางแผนภาษี เพื่อให้สามารถกำหนดรูปแบบในการประเมินการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5.1.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรแทรกซ้อน ๆ เพิ่มเติม ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่าง มาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐกับพฤติกรรมการวางแผนภาษี เช่น การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

5.2 ประโยชน์ของการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ ประชาชนขาดการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือทางภาษีจากภาครัฐทำให้ใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีไม่คุ้มค่า รองลงมาคือ ขาดความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมายเกี่ยวกับการจ่ายภาษีเงินได้ การหักค่าลดหย่อน ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นประโยชน์ต่อประชาชนผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการวางแผนภาษี โดยการศึกษาหาความรู้ให้เกิดความเข้าใจในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา และติดตามข่าวสาร และสิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ภาครัฐสามารถนำผลที่ได้จากการ วิจัยนี้ไปใช้ในการเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีแก่ประชาชนได้ตรงความต้องการมากขึ้น ไม่ ว่าจะเป็นมาตรการช่วยเหลือด้านรายจ่าย เช่น การลดหย่อนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบำรุงรักษาสุขภาพ การกระตุ้น เศรษฐกิจภาคประชาชน การกำหนดให้มีรายจ่ายที่สามารถหักได้เพิ่มขึ้น มาตรการช่วยเหลือด้านรายได้ เช่น การ ยกเว้นเงินได้พึงประเมินเพิ่มขึ้น และมาตรการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ เช่น การขยายระยะเวลาในการยื่นแบบแสดง รายการเพื่อเสียภาษี การผ่อนปรนเบี้ยปรับเงินเพิ่ม การผ่อนชำระภาษี ให้แก่ประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาอย่างต่อเนื่อง และให้สอดคล้องกับปัจจุบันที่ยังคงมีการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ซึ่งประชาชนจะได้ สามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดพฤติกรรมการวางแผนภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสูงสุดโดย ปลอดจากเบี้ยปรับเงินเพิ่ม และสามารถบรรเทาภาระภาษีได้

6. สรุปผลการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า 1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีการประกอบอาชีพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐแตกต่างกัน 2) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาที่มีอายุ การประกอบอาชีพ และพฤติกรรมการเสียภาษีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรม การวางแผนภาษีแตกต่างกัน และ 3) มาตรการช่วยเหลือด้านภาษีจากภาครัฐ ด้านมาตรการช่วยเหลือด้านรายได้ ด้าน มาตรการช่วยเหลือด้านรายจ่าย และด้านมาตรการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับ พฤติกรรมการวางแผนภาษี ดังนั้น หากภาครัฐมีการกำหนดมาตรการในการช่วยเหลือประชาชนอย่างต่อเนื่องจะช่วย ให้ประชาชนผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีพฤติกรรมการวางแผนภาษีอย่างดี เสียภาษีอย่างถูกต้องครบถ้วน ใช้สิทธิ ประโยชน์ทางภาษีสูงสุดโดยปลอดจากภาระเบี้ยปรับเงินเพิ่ม อันจะส่งผลดีต่อประเทศในภาพรวมสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

กรมสรรพากร. (2558). ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 259) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการ เลี้ยงชีพ และการถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ. ค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2564, จาก

https://www.rd.go.th/fileadmin/user_upload/kormor/newlaw/58dg259.pdf

กรมสรรพากร. (2563ก). สรรพากรแจงไม่นำข้อมูลการลงทะเบียน www.เราไม่ทิ้งกัน.com มาตรวจสอบภาษี. ค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2564, จาก https://www.rd.go.th/fileadmin/centralize/news_announcement/2563/news23_2563.pdf

- กรมสรรพากร. (2563ข). *สรรพากรช่วยบุคคลและผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ผ่านมาตรการภาษีต่าง ๆ* *มูลค่ากว่าแสนล้านบาท*. ค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2564, จาก https://www.rd.go.th/fileadmin/user_upload/news/news34_2563.pdf
- กรมสรรพากร. (2563ค). *กฎกระทรวง ฉบับที่ 365 (พ.ศ. 2563) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้น* *รัษฎากร*. ค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2564, จาก https://www.rd.go.th/fileadmin/user_upload/kormor/newlaw/mr365.pdf
- กรมสรรพากร. (2564ก). *ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินหรือประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการเยียวยา* *และฟื้นฟูผลกระทบจากโรค COVID - 19*. ค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2564, จาก <https://gnews.apps.go.th/news?news=76287>
- กรมสรรพากร. (2564ข). *ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 401) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์* *วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนและการถือ* *หน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ*. ค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2564, จาก https://www.rd.go.th/fileadmin/user_upload/kormor/newlaw/dg401.pdf
- กรมสรรพากร. (2564ค). *พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 735)* *พ.ศ.2564*. ค้นเมื่อ 21 มกราคม 2565, จาก https://www.rd.go.th/fileadmin/user_upload/kormor/newlaw/dc735.pdf
- กรุงเทพธุรกิจ. (2564). *อัปเดต 'สรรพากร' กับ 4 มาตรการลดภาระ 'ภาษี' ช่วง 'โควิด-19'*. ค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/937505>
- กรุงเทพธุรกิจ. (2565). *กรม.ไฟเขียวของขวัญปีใหม่ ข้อปดมีคืน ลดภาษีสูงสุด 3 หมื่นบาท ใช้ 1 มกราคม - 15* *กุมภาพันธ์ 2565*. ค้นเมื่อ 21 มกราคม 2565, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/business/978461>
- โชคชัย เดชรอด. (2564). *การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี*. *วารสาร* *วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 3(4), 53 – 66.
- ณัฐกานต์ นาโคเทศ และ ฉันทิชา บัวศรี. (2563). *ศึกษาความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้* *บุคคลธรรมดาของประชาชน ในตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*. *วารสารเศรษฐศาสตร์และ* *บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 12(2), 97 – 112.
- ณัฐพัชร์ อภิวัฒน์ไพศาล. (2564). *พฤติกรรมทางภาษี ปัญหาการเสียภาษี และการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา*. *วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ*, 8(1), 113 – 130.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปรีศดาพร บุญนาค และ ฉัตรพล มณีกุล. (2561). *คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษีอากร* *กรณีศึกษาบริษัทจำกัดในเขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร*. ค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2564, จาก [https://www.sau.ac.th/graduate/PDF_Research/ResearchAJ/Research-%20\(31\).pdf](https://www.sau.ac.th/graduate/PDF_Research/ResearchAJ/Research-%20(31).pdf)
- พรณเพ็ญ สิทธิพัฒนา. (2560). *ความคาดหวังของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีต่อรายการหักลดหย่อนทาง* *ภาษี (รายงานการวิจัย)*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- โพสต์ทูเดย์. (2564). *การประเมินผลกระทบเศรษฐกิจจากพิษโควิด-19*. ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.posttoday.com/finance-stock/columnist/656115>

- วราพร เปรมพณิชยกุล. (2561). ผลกระทบของความรอบรู้ในการวางแผนภาษีที่มีต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้บริหารฝ่ายบัญชีธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย. *วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่*, 11(1), 106-123.
- วรรณวรางค์ จันทระคต และ ดารณี เอื้อชนะจิต. (2558) พฤติกรรมการลดหย่อนภาษีส่งผลต่อการประหยัดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของข้าราชการกรมคุมประพฤติ สำนักงานในเขตกรุงเทพมหานคร กระทรวงยุติธรรม (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วิริยะศิตา พิมพ์สุวรรณ และ พรทิพา แสงเขียว. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อความสนใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารรัฐศาสตร์ภาคย์*, 15(41), 200-214.
- ศิริรัตน์ พวงแสงสุข รัตนพร พิทักษ์มวชน และไพสรณ์ สูงสมบัติ. (2561). *ความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ศูนย์ข้อมูล COVID-19. (2564). สถานการณ์ COVID-19 ในประเทศไทย. ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.facebook.com/informationcovid19/>
- สถานีข่าวกระทรวงการคลัง. (2564). มาตรการด้านภาษีและค่าธรรมเนียมเพื่อบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในปี 2564. ค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.facebook.com/MoFNewsStationThailand/posts/1584328141772496/>
- สถานีข่าว TNN ช่อง 16. (2564). เช็กเลย! มาตรการภาษีบรรเทาผลกระทบโควิด-19 ระลอก 3 มีอะไรบ้าง?. ค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.tnnthailand.com/news/tnnexclusive/80168/>
- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดขอนแก่น. (2564). มาตรการภาษีบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19. ค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2564, จาก <https://radiokhonkaen.prd.go.th/th/content/article/detail/id/682/iid/41810>
- สมเดช วิจารณ์เสถียร และคณะ. (2561). *สุดยอดกลยุทธ์การวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : บริษัท ธรรมนิติ เพรส จำกัด.
- สุเทพ พงษ์พิทักษ์. (2564). การวางแผนภาษีอากรกับการหลบหลีกและการหลีกเลี่ยงภาษีอากร. ค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2566, จาก https://www.facebook.com/Suthep.Pongpitak/photos/a.606417289409251/4446874922030116/?type=3&locale=th_TH
- สำนักงานคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). *วางแผนภาษี*. ค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2566, จาก https://www.set.or.th/education/th/start/start_start_3_7.pdf.
- สำนักงานบริหารนโยบายของนายกรัฐมนตรี. (2564). *ขยายเวลายุ่งยากเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ยา-เครื่องมือแพทย์ผู้โควิด-19 ที่นำเข้าเพื่อบริจาค*. ค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.pmda.go.th/ขยายเวลายุ่งยากเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม/>
- สำนักงานประกันสังคม. (2564) *กรม. เห็นชอบลดอัตราเงินสมทบจากร้อยละ 3 เหลือ 0.5 ช่วยลูกจ้างฝ่าวิกฤตโควิด-19*. ค้นเมื่อ 26 กันยายน 2566, จาก <https://www.facebook.com/ssofanpage/photos/a.105303622881804/3694404743971656/?type=3>
- สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กองโรคไม่ติดต่อกรมควบคุมโรค. (2564). *รายงานผลการทบทวนผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคโควิด-19 ในระดับโลกและในประเทศไทย*. ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2564, จาก <https://ddc.moph.go.th/uploads/publish/1177420210915075055.pdf>

- สิริมา บุรณัฏฐกุล ธนาศักดิ์ ชัยกระโทก และอัจฉรา ชินนิยมพานิชย์. (2563). *ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี*. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 5, มหาวิทยาลัยราชธานี, 252-262.
- Amadasun, A. B., & Igbinosa, S. O. (2011). Strategies for effective tax planning. *Franklin Business and Law Journal*, 14(2), 51-64.
- Black, K. (2006). *Business Statistics for Contemporary Decision Making*. 4th ed. USA : John Wiley and Sons.
- Cochran, W.G. (1953). *Sampling Techniques*. New York : John Wiley & Sons.
- Hoffman, W. H. (1961). The Theory of Tax Planning. *The Accounting Review*, 36(2), 274-281.
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric Theory*. New York : McGraw –Hill.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric Theory*. New York : McGraw –Hill.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Tijdschrift voor Onderwijs research*, 2, 49–60.